

Možnost razvoja odvisnosti od nebenzodiazepinskih uspaval

Marja Biščak Hafner in Živa Debevec

Opis problema oz. vprašanje

- ▶ V ambulanto pride zdrav 43-letni moški in pove, da ima že 2 tedna težave z nespečnostjo. Želi, da mu predpišemo uspavalno. Njegova 65-letna mama ima Sanval, ki naj bi zelo pomagal in bi ga poskusil tudi sam.
- ▶ Kolikšna je možnost razvoja odvisnosti, če začnemo Sanval predpisovati že mlajšim pacientom?
- ▶ Ali bi se odločili za predpis uspavalna (kakšna doza, kako dolgo)?

Relevantnost problema za delo v ambulanti

- ▶ V ambulanti DM pogosto srečujemo z
 - ▶ neorganskimi motnjami spanja (prevalenca 10% v splošni populaciji) in
 - ▶ zahtevami po predpisu uspaval s strani pacientov.
- ▶ Možni organski vzroki motenj spanja?
- ▶ Možni stranski učinki uspaval in nastanek zasvojenosti?
- ▶ Kakšen način predpisovanja (in ali sploh?) je najbolj varen za pacienta

Pregled relevantnih člankov in virov - 1

- ▶ Kunnamo I. Na dokazih temelječe medicinske smernice. Zavod za razvoj družinske medicine. 2006; 977-978.
- ▶ Licata SC, Mashhoon Y, MacLean RR, Lukas SE. Modest abuse-related subjective effects of zolpidem in drug-naive volunteers. Behav Pharmacol. 2011 April; 22(2): 160-166.
- ▶ Göder R, Treskov V, Burmester J, Aldenhoff JB, Hinze-Selch D. Zolpidem: the risk of tolerance and dependence according to case reports, systematic studies and recent molecular biological data. Fortschr Neurol Psychiatr. 2001 Dec; 69(1): 592-6.
- ▶ Hajak G, Müller WE, Wittchen HU, Pittrow D, Kirch W. Abuse and dependence potential for the non-benzodiazepine hypnotics zolpidem and zopiclone: a review of case reports and epidemiological data. Addiction. 2003 Oct; 98(10):1371-8.

Pregled relevantnih člankov in virov - 2

- ▶ Hajak G, Geisler P. Experience with zolpidem 'as needed' in primary care settings. *CNS Drugs*. 2004; 18 Suppl 1:35-40; discussion 41, 43-5.
- ▶ Victorri-Vigneau C, Dailly E, Veyrac G, Jolliet P. Evidence of zolpidem abuse and dependance: results of the French Centre for Evaluation and Information on Pharmacodependence (CEIP) network survey. *Br J Clin Pharmacol*. 2007 Aug; 64(82): 198-209.
- ▶ Janhsen K, Roser P, Hoffmann K. The problems of long-term treatment with benzodiazepines and related substances. *Dtsch Arztebl Int*. 2015 Jan 5; 112(1-2): 1-7.

Povzetek virov in osnovne dileme

- ▶ Obstaja možnost za razvoj tolerance in odvisnosti od zolpidema, ki pa je manjša kot pri benzodiazepinih (Addiction, 2003)
- ▶ Zolpidem lahko povzroči odvisnost že po kratkotrajnem jemanju; zaradi paradoksnih učinkov (evforija) tudi pri terapevtskih odmerkih in pri pacientih, ki nimajo individualnih dejavnikov tveganja. Do povečevanja odmerka lahko pride že 1-2 tedna do 2-3 mesece po začetku jemanja zolpidema (Br J Clin Pharmacol, 2007)
- ▶ Vpliv na razvoj odvisnosti: starost, spol, pitje alkohola, anamneza drugih odvisnosti, **odmerek in trajanje zdravljenja** (Fortschr Neurol Psychiatr, 2001)
- ▶ Potreba po jasnih indikacijah za predpisovanje in jasno določenem časovnem obdobju (Dtsch Arztebl Int, 2015)

Izbira najbolj relevantnega vira

Victorri-Vigneau C, Dailly E, Veyrac G, Jolliet P. Evidence of zolpidem abuse and dependance: results of the French Centre for Evaluation and Information on Pharmacodependence (CEIP) network survey. Br J Clin Pharmacol. 2007 Aug; 64(82): 198-209.

Priporočila za prakso

- ▶ Izključiti psihiatrične in somatske motnje
- ▶ Najprej poskusiti z nefarmakološkimi ukrepi
- ▶ Če so nefarmakološki ukrepi neučinkoviti, je priporočljivo zdravljenje začasne nespečnosti začeti z benzodiazepinom sorodnimi zdravili (zolpidemom).
- ▶ Pred začetkom zdravljenja pacienta opozorimo, da tudi pri kratkotrajnem zdravljenju obstaja možnost za razvoj odvisnosti.
- ▶ Zdravljenje **kratkotrajno**, začnemo z **majhnimi odmerki**.
- ▶ Pacientu **razložimo potrebo po kratkotrajnem zdravljenju** in postopnem opuščanju zdravila že na začetku zdravljenja. Vzpodbujamo ga, naj določene dneve ne uporablja zdravil (npr. ob koncu tedna).